Cum relatăm despre cazurile de violență

fără să perpetuăm stereotipuri despre sănătatea mintală

www.cji.ro

04 Cum relatăm despre cazurile de violență

fără să perpetuăm stereotipuri despre sănătatea mintală

Cazurile de violență, în special cele de violență extremă, tind să fie asociate în materialele de presă cu tulburările de sănătate mintală. Datele ne arată că este doar un stereotip și că foarte rar o persoană este violentă pentru că suferă de o tulburare de sănătate mintală (cel mai recent studiu[1], realizat în Marea Britanie în 2016, arată că doar 5,3% din incidentele violente erau comise de persoane cu tulburări de sănătate mintală).

Însă relatările din presă care pun egal între cele două contribuie la perpetuarea acestui stereotip. Chiar și atunci când persoana implicată într-un caz de violență suferă de o tulburare de sănătate mintală, este important să ne uităm la context, la sistem și la tratament pentru a prezenta și acele aspecte care au contribuit la producerea unui episod violent, evitând astfel stigmatizarea persoanelor care suferă de aceeași tulburare de sănătate mintală.

Ce să eviți:

- **Nu simplifica cauzele violenței, acestea apar de obicei ca rezultat al mai multor factori (financiari, sociali, traume, adicții) şi de puține ori episoadele violente sunt asociate cu un diagnostic de tulburare mintală.**
- **Evită titlurile care sugerează o legătură între o tulburare de sănătate mintală şi violență sau ideea de pericol constant și iminent.**
- **Evită senzaționalismul în titluri, dar și imaginile care „vând" suferința, violența sau boala ca spectacol.**
- **Gândește-te la impactul pe care relatarea ta îl poate avea asupra persoanelor cu tulburări de sănătate mintală sau asupra familiilor lor. O știre de tip breaking news cu foarte puține informații sau una care conține clickbait și imagini cu impact emoțional nu va face decât să contribuie la perpetuarea stereotipurilor și a discriminării, fără să ofere informații prin care publicul poate să înțeleagă mai bine cazul sau tulburările de sănătate mintală.**

[1] *Senior, M., Fazel, S., & Tsiachristas, A. (2020). The economic impact of violence perpetration in severe mental illness: A retrospective, prevalence-based analysis in England and Wales. The Lancet Public Health, 5(2), e99–e106. https://doi.org/10.1016/S2468-2667(19)30245-2*

În schimb, poți să:

- **Oferi context relevant, precum alți factori asociați (de ex. lipsa tratamentului, consumul de substanțe, traume anterioare) sau de context (accesul la tratament, sprijin comunitar, inegalități), evitând să reduci comportamentul agresiv la un simptom al tulburării. Include în material informații despre prevenție și soluții.**
- **Atunci când relatezi despre un caz de violență, întreabă experții pe care îi intervievezi ce măsuri pot fi luate pentru a preveni situații similare.**
- **Scoți în evidență ideea că recuperarea este posibilă prin relatări care arată cum persoane cu tulburări de sănătate mintală își urmează tratamentul.**
- **Verifici informațiile folosite în relatările inițiale despre cazuri de violență pentru că pot conține erori. Include datele actualizate și în știrea publicată inițial, marcându-le corespunzător.**
- **Respecți intimitatea celor implicați — evită să expui detalii personale irelevante care pot agrava trauma. Evită să intervievezi imediat după producerea evenimentului dacă persoanele implicate sau martorii sunt încă în stare de șoc. Este posibil ca informațiile pe care le primești în astfel de situații să nu fie corecte și doar să contribui la înrăutățirea situației în care se află familia sau martorii.**
- **Incluzi informații despre cum pot apela la ajutor, prin prezentarea numărului de telefon destinat persoanelor care se confruntă cu violența domestică, dar și a datelor de contact ale centrelor care se ocupă de tratarea tulburărilor de sănătate mintală, în funcție de caz.**
- **Selectezi cu grijă imaginile și videoclipurile pe care le incluzi în materiale. Nu folosi imagini care sugerează pericol, disperare sau violență și nu folosi imagini cu victima sau agresorul.**
- **Consulți experți în sănătate mintală pentru explicații despre anumite tulburări, care contribuie la o mai bună înțelegere a cauzelor și a importanței tratamentului. Evită să incluzi în materiale speculațiile despre diagnostic și concluziile fără dovezi.**
- **Eviți formulele de tipul „nebun”, „psihopat”, „dus cu capul” sau cele care pun accentul pe tulburarea de sănătate mintală („schizofrenic”). În locul lor, folosește „persoană cu schizofrenie”, „persoană care suferă de tulburare bipolară” etc. dacă a fost comunicat oficial un diagnostic.**
- **Dacă materialul implică copii, asigură-te că identitatea lor este protejată și că ai urmat toți pașii pentru a avea o relatare care să nu îi afecteze sau stigmatizeze.**

Referințe și resurse pentru aprofundare

Everymind. (2020). Mindframe guidelines on media reporting of severe mental illness in the context of violence and crime.
https://mindframe.org.au/mindframe-guidelines-severe-mental-illness-violence-and-crime

Mental Health America. (n.d.). Mental health and media: Trauma-informed reporting guide.
https://mhanational.org/resources/mental-health-and-media-trauma-informed-reporting-guide/

Senior, M., Fazel, S., & Tsiachristas, A. (2020). The economic impact of violence perpetration in severe mental illness: A retrospective, prevalence-based analysis in England and Wales. The Lancet Public Health, 5(2), e99–e106. https://doi.org/10.1016/S2468-2667(19)30245-2

Această resursă a fost realizată de Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) în cadrul proiectului Educație media pentru sănătate mintală, cu sprijinul UNICEF în România.

Opiniile exprimate în acest tipssheet aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția UNICEF în România.

© 2026 Centrul pentru Jurnalism Independent